

Innowacje społeczne – przykład praktyczny

Data wpłynięcia do Redakcji: 03/2022

Data akceptacji przez Redakcję do publikacji: 06/2022

2022, volume 11, issue 1, pp. 10-19

Agnieszka Czerwińska-Lubszczyk

ORCID ID: 0000-0001-8100-8802

Akademia Techniczno-Humanistyczna
w Bielsku-Białej, Polska

Streszczenie: Celem pracy jest przedstawienie przykładu praktycznego z zakresu innowacji społecznej. Innowacja społeczna może przybrać formę wdrożenia znanego już rozwiązania na rynku, ale w nowym kontekście społecznym, jako bardziej skuteczna metoda i narzędzie rozwiązywania problemów dla konkretnej grupy społecznej np. na rzecz osób starszych. Badaniem objęto stowarzyszenie. Organizacja przyjmuje cele o charakterze społecznym a jednocześnie funkcjonuje zgodnie z regułami typowymi dla przedsiębiorstw. Korzysta z wielu źródeł przychodu. Prowadzi nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego oraz działalność gospodarczą. Prezentowany przykład praktyczny z zakresu innowacji społecznych obrazuje przykład szybkiego dostosowania się organizacji do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przede wszystkim do gwałtownej zmiany potrzeb odbiorców. Badania przeprowadzono metodą desk research oraz telefonicznych wywiadów nieustrukturalizowanych.

Słowa kluczowe: innowacje społeczne, pandemia COVID-19, studium przypadku

WPROWADZENIE

Współczesne społeczeństwo mierzy się z wieloma problemami: zmiany demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, narastające nierówności społeczne, wykluczenie społeczne, bezrobocie wśród pewnych grup społecznych (niepełnosprawni, osoby młode, kobiety wracające do aktywności zawodowej po okresie macierzyństwa), ubóstwo, zmiany klimatyczne, wzrost zanieczyszczenia oraz jego wpływ na zdrowie społeczeństwa [1, 2, 3, 4].

Aktualnie realizowany proces dekarbonizacji również oddziałuje na społeczeństwo, co w następstwie wymaga dalszych zmian nie tylko w życiu gospodarczym, ale również społecznym. Należy uwzględnić kwestie m.in. ubóstwa energetycznego, wykluczenia osób starszych, nierównomiernego rozłożenia korzyści oraz kosztów – szczególnie w społecznościach lokalnych związanych z przemysłem wydobywczym.

Zgodnie z założeniami koncepcji zrównoważonego rozwoju rosnące napięcia nie tylko środowiskowe, ale również te społeczne wymagają natychmiastowych działań we wszystkich sektorach gospodarki. Są one wyzwaniem nie tylko dla państw, ale również organizacji i przedsiębiorstw. Rzeczywistość gospodarcza jest bardzo wymagająca: rosnąca konkurencja, duży postęp technologiczny, wzrost wymagań klientów, niepewność w wielu obszarach (zmiany prawne, pandemia,

konflikt zbrojny). W tym złożonym i turbulentnym otoczeniu innowacyjność jest ważnym wyznacznikiem przetrwania i sukcesu organizacji [4, 5].

Innowacje społeczne mogą stać się istotnym narzędziem umożliwiającym sprostanie współczesnym wyzwaniom [6]. Badania przeprowadzone w Uniwersytecie w Oxfordzie [7] pokazują, że innowacje społeczne mogą odgrywać istotną rolę w rozwoju gospodarczym [8]. Cieszą się one dużym zainteresowaniem naukowców i praktyków, ponieważ dostrzega się w nich potencjał w zakresie rozwiązywania aktualnych problemów społecznych, przy jednoczesnym uwzględnieniu niedoborów w ich finansowaniu ze środków publicznych [9].

Warto również zwrócić uwagę na wyłanianie się tzw. czwartego sektora gospodarki [10, 11] do którego zaliczane są przedsiębiorcze i innowacyjne podmioty, które przyjmują cele o charakterze społecznym a jednocześnie funkcjonują zgodnie z regułami typowymi dla przedsiębiorstw. W praktyce oznacza to, że *„przedsięwzięcia te, realizując przyjęte cele społeczne, same na siebie zarabiają”* [12].

Celem pracy jest przedstawienie przykładu praktycznego z zakresu innowacji społecznej. Badania przeprowadzono metodą desk research oraz wywiadów. Przeanalizowano dokumentację organizacji (m.in. statut, wnioski o dofinansowanie projektu, notatki służbowe pracowników), informacje umieszczone na stronie własnej organizacji oraz w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przeprowadzono telefoniczne wywiady nieustrukturalizowane z wiceprezesem zarządu oraz członkiem zarządu.

INNOWACJE

Innowacyjność stanowi jeden z głównych obszarów zainteresowania dyscyplin ekonomii oraz nauk o zarządzaniu. Można definiować ją jako *„zdolność organizacji, sektorów, regionów czy państw do poszukiwania, wdrażania i upowszechniania innowacji”*, jako *„zdolność do tworzenia czegoś nowego lub wprowadzania znaczących zmian”* [8]. Zgodnie z definicją zaproponowaną przez Druckera innowacje to *„celowe i zorganizowane poszukiwanie zmian i analiza okazji do społecznej lub gospodarczej innowacji, którą taka zmiana mogłaby umożliwić”* [13]. W literaturze wyróżnia się np. innowacje techniczne, technologiczne, organizacyjne i społeczne [14]. Wyróżnienie poszczególnych typów, rodzajów innowacji nie powinno być rozpatrywane jako efekt odrębnych niezależnych procesów – raczej wzajemnie się one warunkują i uzupełniają. Zmiany w jednych obszarach wpływają na proces zmian w innych obszarach: techniki, technologii, organizacji, czy też w sferze społecznej [14].

Przez dłuższy czas przedmiotem badań były przede wszystkim innowacje produktowe i procesowe [7, 15]. Dziś innowacje cechuje interdyscyplinarne podejście oraz duża dynamika zmian wynikająca z przeobrażeń zachodzących we wszystkich obszarach naszego funkcjonowania [14].

INNOWACJE SPOŁECZNE

Problemy współczesnego świata kierują nasze zainteresowanie na potencjał innowacji społecznych. Są one przedmiotem zainteresowania wielu obszarów nauki m.in.: zarządzania, ekonomii, socjologii, antropologii, polityki [16, 17]. Zaliczane są do innowacji otwartych. W ich tworzeniu niezbędna może być współpraca międzysektorowa: sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego [13]. Kluczowymi partnerami mogą być przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego [4, 18, 19]. Mogą mieć one charakter innowacji typu makro, mikro, strukturalnych, lokalnych czy też realizowanych na zasadach przedsiębiorczości [19]. Mogą powstawać w wyniku działań odgórnych jako element polityki społecznej, publicznej lub działań oddolnych, jako efekt aktywizacji społeczeństwa [13]. Ich powstawanie wiąże się zaangażowaniem kapitału społecznego. Wynikają często z wykorzystywania wiedzy, umiejętności, idei i działań samych odbiorców użytkowników, którzy bazują na znajomości własnych potrzeb i grup, do których przynależą [7, 16, 20, 21].

Ich celem jest podnoszenie jakości życia społeczeństwa lub wyodrębnionych grup społecznych. Ich efektem powinno być więc *„dostarczanie znacznej części społeczeństwa określonych rezultatów działań i form, jakie te rezultaty przyjmują, zgodnie z jego zapotrzebowaniem określonym „na miarę” dla węższej lub szerszej grupy adresatów”* [14]. Ich wynikiem jest nie tylko nowe rozwiązanie zaspokajające określone potrzeby, ale także zmiana postaw społecznych, zachowań czy stylu życia [12, 13, 22]. Olejniczuk-Merta A. [6] zwraca uwagę, iż *„innowacje społeczne wyrażają się w zmianach zachodzących w strukturze społecznej ludności, we wzorach obyczajowych, postawach ludzkich, a nawet ogólnej kulturze narodu”*.

W dokumentach PARP zwraca się uwagę, iż innowacja społeczna jest zmianą, która *„jest nie tylko nową koncepcją czy wdrożeniem, ale także nową koncepcją lub wdrożeniem znanego już rozwiązania, występującego w nowym kontekście społecznym”* [23]. W dokumentacji projektu INNOES (Program grantowy na rzecz innowacji społecznych w obszarze dostępności”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020) innowacje społeczne rozumiane są jako *„nowe, bardziej skuteczne metody i narzędzia rozwiązywania problemów społecznych w obszarze dostępności na rzecz osób starszych z ograniczoną mobilnością lub percepcją oraz osób z niepełnosprawnościami, polegające na tworzeniu i testowaniu nowych rozwiązań lub usprawnianiu już istniejących, przy jednoczesnej dbałości o ich optymalizację, zgodnie z myślą „więcej za mniej”*. Zwraca się uwagę na fakt, iż *„wynikiem innowacji społecznej nie musi być nowy technologiczny produkt, może to być natomiast nowa wartość dla klienta, która ma za zadanie poprawić jakość jego życia”*. *„Innowacje społeczne są raczej wynikiem procesu uczenia się niż wynikiem wynalazczości”* [23].

Majchrzak [13] podsumowuje główne cechy innowacji społecznych:

- Pozytywny wpływ na społeczeństwo;
- Są nowatorskie i współzależne;
- Przybierają różne formy;
- Łączą w sobie cele społeczne i gospodarcze;
- Promowane przez różne grupy podmiotów (przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne).

Przykładami innowacji społecznych mogą być [7, 15, 23, 24]:

- Produkt np. torba na zakupy na balkonik rehabilitacyjny, peleryna przeciwdeszczowa dla osób poruszających się na wózku;
- Usługa np. mikrokredyty, webinarowy kurs językowy dla osób niepełnosprawnych;
- Proces np. model współpracy peer-to-peer, crowdsourcing, rozwiązania ukierunkowane na pracowników poprawiające np.: warunki pracy, komunikację, umożliwiające godzenie życia zawodowego z prywatnym;
- Rynek np. banki czasu;
- Forma organizacyjna np. przedsiębiorstwo społeczne;
- Platforma np. serwis umożliwiający współpracę i wymianę informacji między osobami opiekującymi się osobą niepełnosprawną: krewni, lekarze, wolontariusze, aplikacja dla seniorów umożliwiająca wezwanie pomocy.

Jak pisze Skubiak [25]: *„dziś nie wystarczy chcieć rozwiązywać problemy społeczne ważne jest, aby umieć to robić sprawnie, szybko i „sprytnie”*. To oznacza, że powinniśmy zastanowić się „jak ten sam problem można rozwiązać lepiej?”. *„(...) Chodzi o poszukiwanie lepszych, nowatorskich sposobów na poprawę choćby małego wycinka rzeczywistości”* społeczno-gospodarczej. Jak pisze Jędrzych [26] *„potocznie innowacje społeczne jawią się jako „innowacje najbliższe człowiekowi”, „innowacje z ludzką twarzą”, dzięki którym nasze codzienne życie może być łatwiejsze, efektywniejsze, zdrowsze”*.

Z wyników badania empirycznego [21] przeprowadzonego w 2014 roku wynika, że społeczeństwo odczuwa potrzebę nowego doskonalszego produktu/usług dla polepszenia jakości życia osób starszych. Celem badań przeprowadzonych w powiecie Zielonogórskim było rozpoznanie potrzeb w zakresie innowacji produktowych i organizacyjnych wśród ludności tzw. „55 +”. W trakcie przeprowadzonej ankiety respondenci zaproponowali m.in [21]:

- Organizacja dostawy zdrowej żywności „z pola do domu”;
- Stworzenie sieci kół zainteresowań, w tym naukowych dla osób starszych;
- Zorganizowanie sieci podmiotów zintegrowanych na rynku turystycznym świadczących usługi dla osób starszych;
- Zorganizowanie klubów dla osób 60+, promujących aktywny tryb życia.

Przykładem badań naukowych mogą być prace Knapik i innych [27], którzy badali możliwości tworzenia gospodarstw opiekuńczych (care farm) w Polsce. Z badań wynika, że obecnie występuje znikome zainteresowanie zakładaniem gospodarstw

opiekuńczych, mimo iż respondenci (mieszkańcy wsi) rozpoznają potrzeby seniorów.

CHARAKTERYSTYKA ORGANIZACJI

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mocni Razem” działa na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku Prawo o Stowarzyszeniach oraz Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r. z późniejszymi zmianami. Opiera swoją działalność na pracy społecznej członków i wolontariuszy, zatrudnia również pracowników, zleceniobiorców.

Celem statutowym stowarzyszenia jest „działalność kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej”. Cele statutowe dotyczą m.in. *„wspomagania mieszkańców w zdobywaniu wiedzy i kwalifikacji umożliwiających pełnienie funkcji społecznych i zawodowych w społeczeństwie”, „aktywizowania i integrowania środowiska lokalnego”, „wspierania społecznej aktywności mieszkańców, w tym między innymi takich grup społecznych jak: osoby niepełnosprawne, bezrobotni, dzieci i młodzież, seniorzy oraz inne grupy społeczne wymagające wsparcia ze względu na trudną sytuację życiową lub materialną”*. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez m.in.: *„tworzenie i realizowanie programów, działań ukierunkowanych na potrzeby mieszkańców”, „edukację i doskonalenie umiejętności społecznych”, „współpracę z instytucjami samorządowymi, społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi”, „realizację projektów finansowanych ze źródeł krajowych i zagranicznych”* [28].

Stowarzyszenie prowadzi nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego oraz działalność gospodarczą. Źródłami powstawania majątku Stowarzyszenia są: składki członkowskie, darowizny, zapisy, spadki, środki pochodzące z ofiarności publicznej oraz ze sponsoringu i zbiórek publicznych, dotacje, lokaty, subwencje, oraz dochody z działalności odpłatnej i gospodarczej. Działalność odpłatna obejmuje m.in. wystawianie przedstawień artystycznych, działalność produkcyjną związaną z filmami, nagraniami wideo, organizację targów, wystaw, kongresów. Działalność gospodarcza obejmuje m.in. pozaszkolne formy edukacji, wydawanie książek, działalność organizatorów turystyki. Zapisy statutu organizacji nie pozwalają na podział dochodu z działalności gospodarczej między członków. Nadwyżka przychodów nad kosztami przeznaczana jest na działalność pożytku publicznego [28, 29].

CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU

Stowarzyszenie posiada wieloletnie doświadczenie we współpracy z sektorem prywatnym, sektorem publicznym oraz w pozyskiwaniu środków unijnych. Stowarzyszenie prowadzi m.in. projekty partnerskie realizowane wspólnie z Miastem Katowice dofinansowywane ze Środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W latach 2018 do 2020 prowadzono Dzielnicową Akademię Seniora, która była częścią projektu „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego – I etap” (dla osób w wieku 60 +,

zamieszkujących tereny zdefiniowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Katowice na lata 2016-2020 jako wymagające kompleksowego wsparcia). Działania zakładały „wsparcie i integrację osób w wieku senioralnym ze społecznością lokalną. Wzmacnianie aktywności i samodzielności społecznej osób w wieku senioralnym”. Projekt był przedsięwzięciem partnerskim, realizowanym wspólnie przez Miasto Katowice reprezentowane przez MOPS w Katowicach, Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji Arteria, Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia Opoka, Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe Dwójka oraz Stowarzyszenie „Mocni Razem” [30].

W latach 2018 i 2019 w ramach projektu odbywały się spotkania o charakterze integrującym i edukacyjnym oraz rozwijające kompetencje z zakresu nowoczesnych technologii. Była realizowana Multimedialna Akademia Seniora mająca na celu rozwinięcie umiejętności obsługi urządzeń takich jak: smartfon, tablet, komputer, laptop. Uczestnicy rozwinęli kompetencje z zakresu korzystania z Internetu i portali społecznościowych. Kładziono nacisk na umiejętność korzystania z nowych technologii ułatwiających komunikację, nawiązywanie nowych kontaktów oraz zmniejszenie poczucia izolacji i wyobcowania szczególnie w okresach niedyspozycji zdrowotnej. Zwracano szczególną uwagę na bezpieczeństwo seniora w sieci. Projektem objęto dwadzieścia osiem uczestników, w tym osiem osób ukończyło certyfikowany kurs komputerowy.

Przykłady tematów spotkań zrealizowanych w 2018 roku:

- Jak obsługiwać smartfon?
- Zajęcia z obsługi komputera i internetu oraz telefonu komórkowego;
- Nauka obsługi portali społecznościowych;
- Obsługa urządzeń IT dla osób 60 +;
- Wsparcie przy obsłudze telefonu komórkowego.

Przykłady tematów spotkań zrealizowanych w 2019 roku:

- Obsługa komputera i internetu;
- Jak obsługiwać FB?
- Od Nestora do net story – warsztaty multimedialne;
- Obsługa FB i YOU Tube.

W ramach projektu integrowano społeczność, rozwijano kompetencje miękkie oraz świadomość społeczną. Cyklicznie odbywała się Kawiarenka Sąsiedzka oraz działał Klub Gracza. Odbywały się wydarzenia o charakterze integracyjnym społeczność lokalną np. Dzień Sąsiada, Dzień Kobiet, Międzypokoleniowy Bal Karnawałowy. Odbywały się spotkania ze specjalistami z zakresu przepisów prawa np.: konsultacje z radcą prawnym, prawo konsumenta, prawo spadkowe.

Przykłady tematów szkoleń z zakresu umiejętności społecznych:

- Przełamywanie barier emocjonalnych;
- Motywacja do działania – skąd ją brać;
- Rozwijanie kreatywnego myślenia;

- Komunikacja interpersonalna.

Przykłady tematów spotkań z zakresu aktywizacji do działania na rzecz społeczności lokalnej:

- Jak motywować innych do aktywności społecznej?
- Kreatywne sposoby aktywizowania w społeczności lokalnej
- Budowanie współpracy w środowisku lokalnym
- Jak skutecznie komunikować się z młodym pokoleniem?

Przykłady tematów spotkań o charakterze ogólnorozwojowym:

- Muzyczne spotkanie – śpiewanie z uczestnikami, gra na instrumentach;
- Warsztaty rękodzieła metodą qullingu;
- Nie damy się sklerozie spotkanie z psychologiem;
- Jedzenie z sensem - spotkanie z dietetykiem;
- Bezpieczeństwo seniorów spotkanie z strażakiem, policjantem.

INNOWACJA SPOŁECZNA W ORGANIZACJI

Działania podjęte w latach 2018 oraz 2019, pozwoliły na stosunkowo płynne przejście do pracy z uczestnikami projektu w formie on-line. Na początku pandemii COVID-19 (marzec-czerwiec 2020), wiele organizacji zrzeszających seniorów znacznie ograniczyło ofertę, co spowodowało izolację tej grupy społecznej. Natomiast Stowarzyszenie wykorzystało potencjał pracowników oraz uczestników projektów oferując innowacyjne usługi dostosowane do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przede wszystkim do nowych potrzeb odbiorców.

Osoby prowadzące dotychczasową pracę z seniorami w sposób stacjonarny, nawiązały kontakt z grupami za pośrednictwem kanałów on-line. Wysokie kwalifikacje kadry pozwalały na kontynuowanie pracy w sytuacji zagrożenia. Seniorzy zostali objęci stałym kontaktem telefonicznym oraz poprzez portale społecznościowe. Odbywały się rozmowy o organizacji czasu wolnego, omawiano propozycje zajęć ruchowych dla zachowania sprawności fizycznej w czasie, kiedy seniorzy nie opuszczali mieszkań.

Przygotowano grupę zamkniętą na portalu społecznościowym, gdzie umieszczono informacje o wydarzeniach kulturalnych i religijnych (szczególnie okres Świąt Wielkiej Nocy). Pojawiały się zagadki, rebusy, konkursy, posty stymulujące aktywność prospołeczną uczestników.

Odbywały się nie tylko spotkania z prowadzącymi, ale również spotkania moderowane przez pracowników/wolontariuszy. Umożliwiło to integrację w niewielkim, kilkuosobowym gronie. Spotkania obejmowały wspólne rozmowy, wspólny śpiew, grę np. w „państwa, miasta”. Spotkania miały na celu wzajemne wsparcie, co korzystnie wpłynęło na umiejętność radzenia sobie seniorów w nowej sytuacji życiowej.

Odbywały się spotkania integracyjno-edukacyjne w formie transmisji na żywo wymagające interakcji ze strony seniorów o charakterze ogólnorozwojowym oraz

spotkania o charakterze ruchowym i tanecznym dostosowane do możliwości osób wieku senioralnym. Uczestnicy w komentarzach oceniali zajęcia i zgłaszali chęć uczestnictwa oraz propozycje kolejnych zajęć.

PODSUMOWANIE

Innowacja społeczna może przybrać formę wdrożenia znanego już rozwiązania, ale występującego w nowym kontekście społecznym [23]. Jako „nowa, bardziej skuteczna metoda i narzędzie rozwiązywania problemów społecznych” dla konkretnej grupy społecznej np. na rzecz osób starszych z ograniczoną mobilnością lub percepcją oraz osób z niepełnosprawnościami [23]. Innowacje społeczne dotyczą przede wszystkim konkretnych grup społecznych i społeczności lokalnych. Mają one specyficzne potrzeby wynikające z konkretnych i charakterystycznych dla nich warunków funkcjonowania [21]. Problemy osób w wieku senioralnym są dostrzegane zarówno przez praktyków jak i naukowców [27], wymagają one zastosowania rozwiązań „szytych na miarę” potrzeb konkretnej grupy odbiorców.

Prezentowany przykład praktyczny z zakresu innowacji społecznych obrazuje przykład szybkiego dostosowania się organizacji do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przede wszystkim do gwałtownej zmiany potrzeb odbiorców. Działania podjęte przez organizację w okresie przed pandemicznym, ukierunkowane na integrację i rozwój kompetencji z zakresu nowoczesnych technologii, pozwoliły na stosunkowo płynne przejście do pracy z uczestnikami projektu w formie on-line. Usługi świadczone za pośrednictwem nowoczesnych rozwiązań technologicznych mogą być dostarczane nie tylko do seniorów, ale również innych grup społecznych o ograniczonej mobilności np.: opiekunowie osób starszych, matki samotnie wychowujące dzieci, osoby niepełnosprawne. Usługi on-line nie są pozbawione wad. Jednak wykorzystanie ich jako uzupełnienia usług dostarczanych w bezpośrednim kontakcie, otwiera szerokie możliwości.

LITERATURA

- [1] Wronka-Pośpiech M. (2015). Innowacje społeczne – pojęcie i znaczenie, *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 212, s. 124-136.
- [2] Błażejewska M. (2020). Social Entrepreneurship in Rural Areas as Illustrated by Social Cooperatives in Poland's Masovian Voivodeship, *Polityki Europejskie, Finanse i Marketing*, 24(73), s. 20-30.
- [3] Rąb K. (2014). Social Innovation as a Part of Enterprise Management Strategy, *Scientific Papers of Silesian University of Technology, Organization and Management Series*, 75, s. 131-136.
- [4] Pełka W. (2014). Innowacje społeczno w polityce Unii Europejskiej, *Polityka Społeczna*, 1, s. 1-5.
- [5] Laurisz N., Stronczonek A. (2019). Przedmowa: Innowacje społeczne między rynkiem a państwem. W: N. Laurisz A. Stronczonek (red.). *Ekonomia Społeczna. Innowacje społeczne* (s. 7-12). Kraków: Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, <https://doi.org/10.15678/ES.2019.1.01>.

- [6] Olejniczuk-Merta A. (2013). Innowacje społeczne, Konsumpcja i Rozwój, 1(4), s. 21-34. Za: Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Guide to social innovation, Publications Office, 2013, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/72046>.
- [7] Wronka-Pośpiech M. (2015). Innowacje społeczne – pojęcie i znaczenie, Studia Ekonomiczne. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 212, s. 124-136. Za: Mulgan G., Ali R., Halkett R., Sanders B. (2007), In and Out of Sync: The Challenge of Growing Social Innovations, NESTA, London.
- [8] Szymańska E. (2019) Innowacje społeczne w turystyce zdrowotnej, *Przedsiębiorczość i Zarządzanie*, XX, 2, s. 55-69.
- [9] Laurisz N., Pacut A. (2019). Wprowadzenie: Innowacje społeczne – teoria, praktyka, wyzwania. W: N. Laurisz A. Pacut (red.). *Ekonomia Społeczna. Innowacyjność społeczna w Polsce* (s. 7-10). Kraków: Uniwersytet, Ekonomiczny w Krakowie. <https://doi.org/10.15678/ES.2019.2.01>.
- [10] Gaffney R.J. (2011). Hype and Hostility for Hybrid Companies: A Fourth Sector Case Study. *Journal of Business, Entrepreneurship & the Law*, 5, s. 329-344.
- [11] Sabeti H. (2011). The For-Benefit Enterprise. *Harvard Business Review*, 89/11, s. 98-104.
- [12] Baran G. (2016). *Procesy instytucjonalizacji organizacji IV sektora, w: Zarządzanie w szkołach wyższych i innowacje w gospodarce*, red. Wawrzak T. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 253-261.
- [13] Majchrzak K. (2018). Biznesowe innowacje społeczne – ujęcie teoretyczne i praktyczne. *Zarządzanie i Finanse Journal of Management and Finance*, 16(4/2), s. 127-140.
- [14] Olejniczuk-Merta A. (2013). Innowacje społeczne, Konsumpcja i Rozwój, 1(4), s. 21-34. Za: Caulier-Grice J., Davies A., Patrick R., Norman W. (2013). Defining social innovation. A deliverable project „The theoretical, empirical and policy foundation for building social innovation in Europe” (TEPSIE), European Commission – 7th Framework Programme, European Commission, DG Research, Brussels.
- [15] Wronka-Pośpiech M. (2015). Innowacje społeczne – pojęcie i znaczenie, Studia Ekonomiczne. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 212, s. 124-136. Za: Drucker P. (1992). *Innowacja i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady*, Warszawa.
- [16] Hilarowicz A. (2016). Innowacje społeczno jako wsparcie dla inteligentnych specjalizacji – uwarunkowania organizacyjne, *Scientific Papers of Silesian University of Technology, Organization and Management Series*, 95, s. 119-130.
- [17] Kowalewski M. (2014). Innowacje społeczne: obywatelskie usprawnienia miast, *Studia Miejskie*, 15, s. 91-100.
- [18] Zajda K. (2016). Rural territory and social innovations, Uniwersytet Łódzki, Acta Universitatis Lodziensis. *Folia Geographica Socio-Oeconomica*, 24, s. 45-59.
- [19] Michna A., Męczyńska A. (2016). Lokalne inicjatywy społeczne wspierające rozwój i funkcjonowanie przedsiębiorczości, *Ekonomia Społeczna*, 2, s. 71-79.
- [20] Olejniczuk-Merta A. (2013). Innowacje społeczne, Konsumpcja i Rozwój, 1(4), s. 21-34.
- [21] Skawińska E., Zalewski R., Sobolewska-Poniedziałek I. (2014). Crowdsourcing jako metoda generowania i eksploracji innowacji społecznych w Polsce, *Przedsiębiorczość i zarządzanie*, 15(8), s. 351-363.
- [22] Baran G. (2020). Social Innovation Living Labs as Platforms to Co-design Social Innovations, *Journal of Intercultural Management*, 12(1), s. 36-57.
- [23] INNOES, <https://innoes.pl/baza-innowacji-spoecznych/> (dostęp 04.02.2022).
- [24] Furmańska-Maruszak A., Sudolska A. (2016). Innowacje społeczne w przedsiębiorstwach oraz przedsiębiorstwach społecznych. Comparative Economic Research. *Central and Eastern Europe*, 19(3), s. 169-191. <https://doi.org/10.1515/cer-2016-0026>.

- [25] Skubiak B. (2016). Innowacje społeczne w teorii i praktyce. *Barometr Regionalny*, 14 (1), s. 29-33.
- [26] Jędrych E. (2016). Innowacje społeczne w przedsiębiorstwach, *Research Papers of Wrocław University of Economics*, 439, s. 134-143.
- [27] Knapik W., Szewczyk J., Jaworska M., Lisek S. (2020). Social Innovation Management Based on the Example of Care Farms, *Scientific Papers of Silesian University of Technology, Organization and Management Series No. 148*, s. 263-278.
- [28] Statut Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mocni Razem”, <https://mocnirazem.org/o-nas/>.
- [29] Sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mocni Razem”.
- [30] Strona własna Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mocni Razem”, <https://mocnirazem.org/o-nas/>.

Social Innovation – Case Study

Abstract: The aim of the study is to present a practical example in the field of social innovation. Social innovation can take the form of the implementation of an already known solution on the market, but in a new social context, as a more effective method and tool for solving problems for a specific social group, e.g. for the elderly. The study covered the association. The organization adopts social goals and at the same time operates in accordance with the rules typical of enterprises. It uses many sources of income. It conducts unpaid and paid public benefit activities and business activity. The presented practical example in the field of social innovation illustrates the example of rapid adaptation of the organization to the new socio-economic situation and, above all, to the rapid change in the needs. The research was carried out using the desk research method and telephone interviews.

Keywords: social innovation, pandemic COVID-19, case study

dr Agnieszka Czerwińska-Lubszczyk

ORCID ID: 0000-0001-8100-8802

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

ul. Willowa 2, Bielsko-Biała, Polska

e-mail: aczewinska@poczta.ath.bielsko.pl